

Evropský den spravedlivých a lidé bez domova

V pražském Obecním domě se konala 8. února tisková konference na téma „Dědictví Václava Havla a Charty 77 a Evropský den spravedlivých“. Měl jsem neočekávanou příležitost se této akce zúčastnit. Za předsednický stůl zasedli: italský novinář Gabriele Nissim, europoslanec Horáček a bývalí chartisté Bratinka a Kroupa. Také v publiku bylo mnoho známých osobností; byla tam Meda Mládková, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů, a řada bývalých disidentů.

Nejprve byl promítnut účastníkům film, který natočil Gabriele Nissim při své návštěvě Prahy v 80. letech. Vedle záběrů z pražských ulic a Karlova mostu tam byly také záběry ze schůzek signatářů Charty. Senátor Kroupa a bývalý politik Petr Bratinka popsali v krátkých projevech pocity bývalých disidentů, jejichž situace nebyla jejich zahraničními partnery vždy správně pochopena. Uvedli, že ke sjednocení různých disidentských skupin přispěly hlavně výsledky Mezinárodní konference o bezpečnosti v Helsinkách v roce 1975, kde komunistické země podepsaly spolu s ostatními státy také doložku o lidských právech. Na tu se pak autoři Charty 77 ve svém prohlášení odvolávali. Bezprostředním podnětem ke vzniku Charty bylo pronásledování mladých undergroundových hudebníků (skupiny *Plastic People of the Universe*, DG 307).

Projev pana Nissima, pronesený v italštině, bylo obtížné sledovat; tlumočnice si často nevěděla rady s překladem jeho bohatě členěných myšlenek. Pan Nissim vyvíjí různorodou činnost a mimo jiné se věnuje památce těch, kteří neváhali bojovat proti totalitním režimům a nasadit své životy za záchranu jiných. Na jejich památku by měl být vyhlášen Evropský den spravedlivých. Příslušnou petici podepsala již řada významných osobností; škoda, že tam bude chybět podpis Václava Havla. Petici lze nalézt na adrese:

http://www.facebook.com/gariwo?sk=app_119340141514038

a tom, kdo ti spravedliví jsou, se dovíme na portálu:

http://www.gariwo.net/eng-new/vari/chi_siamo.php

V diskusi pak vystoupila jako první bývalá dopisovatelka časopisu *Der Spiegel*, která se nyní zabývá jako novinářka problematikou lidí v nouzi. Informovala publikum, že právě předešlého dne se upálil na Hlavním nádraží jeden bezdomovec. Média prý přecházejí podobné události mlčením. Popsala zoufalou situaci lidí, kteří ztratí v nynější době zaměstnání: nejsou schopni platit, nájemné, zadluží se, přijde exekutor ....

Pan Nissim k tomu podotkl, že lidé by měli mít právo na práci. V diskusi padl také názor, že „*Sametová revoluce*“ z roku 1989 není ještě dokončena a mělo by se v ní pokračovat. Senátor Kroupa tento názor nesdílel; dle jeho názoru jsou Češi bezcitní k osudu svých spoluobčanů. Uvedl, že před časem pozval do Senátu na pár bezdomovců, aby tam před senátory promluvili. Zákonodárci sice uronili pár slz nad jejich pohnutým osudem, a žádný jiný dopad to nemělo.

Teprve k závěru jednání se debata stočila k původnímu tématu - petici za vyhlášení Dne spravedlivých. Byla tu však cítit určitá bezradnost. Měl jsem možnost s panem Nissimem krátce pohovořit. Řekl jsem mu, že vyhlášení „spravedlivých“ je vlastně obdobou svatořečení v katolické církvi. Výběr těch „pravých“ vyžaduje svůj čas. Odpověděl mi, že každý národ si může své „spravedlivé“ sám vybrat.

Zdá se, že boj není dosud dobojován a výběr hrdinů je nutno prozatím odložit. Denně u nás propukají nové a nové korupční aféry a společnost je v pohybu. Možná to je kladné znamení - že se policie a státní zastupitelstvo konečně probudily z letargie a začaly efektivně pracovat. Práce však bude ještě hodně. V pozadí těchto afér jsou pravděpodobně lidé, kteří se obohatili během období „legislativního vakua“ po Sametové revoluci. V této době se již smělo podnikat a obchodovat a chyběl k tomu právní rámec. Bylo možno např. nechat „legálně“ zkrachovat

privatizovaný podnik a přivlastnit si plody práce někoho jiného. Z nich se rekrutují sponzoři politických stran a lobisté, kteří ve velké míře ovlivňují naši politiku. Není divu, že nechtějí nic slyšet o morálce a spravedlnosti. Podobně se chovají také (až na výjimky) naše média - jednají podle zásady „*čí chléb jíš, toho píseň zpívej*“, morálka je u nich tabu. Když nedávno americký president Obama použil ve svém projevu slovo „spravedlnost“, náš televizní komentátor se k tomu vyjádřil slovy : „*my vlastně ani nevíme, co je to spravedlnost....*“.

V Davli-Sloupě, 14. února 2012

Jan Matys